

Ελεύθεροι Πολιορκημένοι

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ Β΄

Απόσπασμα 1 και 2

Έξοδος του Μεσσολογγίου

Αποσπασμα 1

- *Άκρα του τάφου σιωπή στον κάμπο βασιλεύει·
Λαλεί πουλί, παίρνει σπυρί, κι η μάνα το ζηλεύει.
Τα μάτια η πείνα εμαύρισε· στα μάτια η μάνα μνέει*
- *Στέκει ο Σουλιώτης ο καλός παράμερα και κλαίει:
<<Έρμο τουφέκι σκοτεινό, τι σ' έχω γω στο χέρι;
Οπού συ μου 'γινες βαρύ κι ο Αγαρηνός το ξέρει >> .*

Ανάλυση του Ποιήματος

(Το θέμα του συγκεκριμένου αποσπάσματος είναι η πείνα και η εξάντληση των αγωνιστών που πολιορκούνταν στο Μεσολόγγι το 1826)

- **‘Άκρα του τάφου σιωπή στον κάμπο βασιλεύει’**

Στον στίχο αυτό δεσπόζει το ρήμα βασιλεύει που τοποθετημένο στο τέλος δίνει έμφαση με τη βαρύτητα που έχει ως σημασία. Δεν υπάρχει απλά ησυχία. Κυριαρχεί απόλυτη σιωπή και το ρήμα βασιλεύει δίνει απόλυτα αυτή την εντύπωση. Επίσης δημιουργείται ένα τέτοιο αισθητικό αποτέλεσμα αφού χρησιμοποιείται μεταφορικά

- **Λαλεί πουλί, παίρνει σπυρί, κι η μάνα το ζηλεύει**

Σε αντίθεση με τον α' στίχο έρχεται ο β' με την παρουσία εμφύχων, τη δράση και τη συναισθηματική αντίδραση. Αυτό δηλώνεται με τη συσσώρευση τριών ρημάτων (σε σχέση με το ένα του α' στίχου). Αξιοσημείωτη είναι η αντίθεση ανάμεσα στο πουλάκι, που έχει κάτι να φάει και τη Μεσολογγίτισσα μάνα που το ζηλεύει γιατί δεν έχει να ταΐσει το παιδί της. Το ανθρώπινο πλάσμα, το ανώτερο στην κυριαρχία των όντων, βρίσκεται σε κατώτερη μοίρα από το πουλί, το υποδεέστερο

- **Τα μάτια η πείνα εμαύρισε. Στα μάτια η μάνα μνέει**

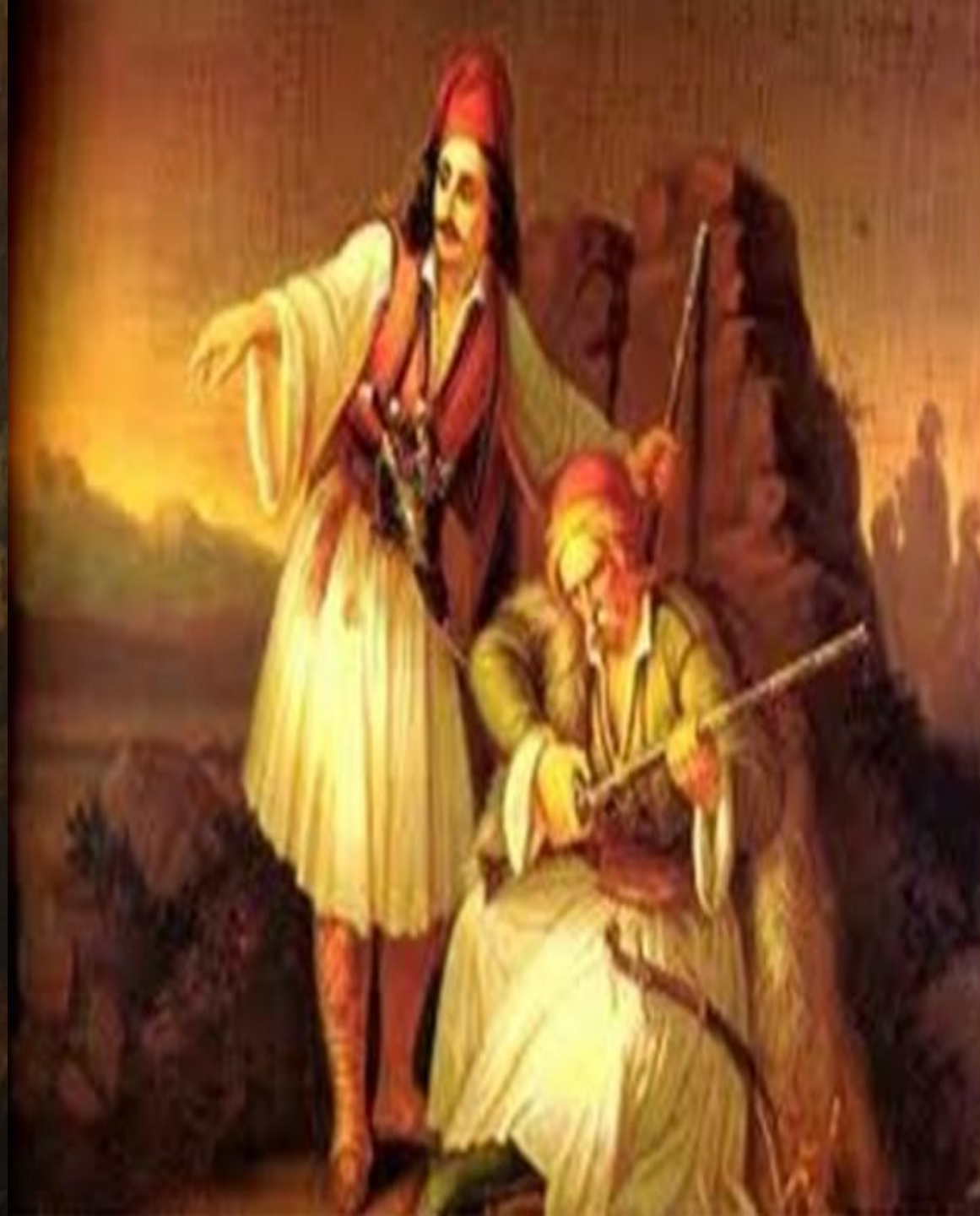
Το α΄ ημιστίχιο με μια χαρακτηριστική οπτική εικόνα «δείχνει» το μέγεθος της πείνας. Ταυτόχρονα μας θυμίζει εκείνη την έκφραση «μαύρισε το μάτι μου», έκφραση που απεικονίζει παραστατικά τη μεγάλη στέρση. Η επανάληψη της λ. μάτια, επισημαίνει το σημείο όπου φανερώνεται η στέρση. Η πείνα λοιπόν, αποτυπώνεται με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο, στα μάτια, που αποτελούν το πολυτιμότερο αγαθό του ανθρώπου.

- Στέκει ο Σουλιώτης ο καλός παράμερα και κλαίει

Κατά την πολιορκία του Μεσολογγίου βρίσκονταν σ αυτό και πολλοί Σουλιώτες. Εδώ λοιπόν έχομε τη συγκλονιστική εικόνα του Σουλιώτη πολεμιστή, ο οποίος στέκει «παράμερα», και κλαίει, όχι φυσικά από φόβο, αλλά από φιλότιμο και πίκρα, γιατί η πείνα τον έχει αποδυναμώσει, και έχει έτσι αχρηστεύσει την ιδιότητα του πολεμιστή. Το «κλαίει» δεν είναι δειλία είναι περηφάνια. Αυτή η εικόνα έρχεται σε αντίθεση με με τη εικόνα του γενναίου και σκληροτράχηλου πολεμιστή.

- «Έρμο τουφέκι σκοτεινό, τι σ' έχω ' γώ στο χέρι:
οπού συ μου ' γινες βαρύ κι ο Αγαρηνός το ξέρει»

Εδώ ο Σουλιώτης απευθύνεται στο τουφέκι του (προσωποποίηση), αποκαλώντας το έρμο και σκοτεινό (=καημένο, παρατημένο, δύστυχο), θεωρώντας μάταιη την ύπαρξη του. Στον τελευταίο στίχο α) αιτιολογείται το περιεχόμενο των δύο προηγούμενων στίχων και β) επιτείνεται η απελπισία του πολεμιστή που οφείλεται στο γεγονός ότι οι εχθροί γνωρίζουν την εξάντληση και την αδυναμία του

Τα πρόσωπα του «δράματος»

- *Η Μεσολογγίτισσα μάνα εκπροσωπεί τον άμαχο πληθυσμό, ενώ ο Σουλιώτης υπερασπιστής του Μεσολογγίου, τους πολεμιστές. Τα δύο αυτά πρόσωπα έχουν κοινά χαρακτηριστικά: α) και οι δύο είναι πεινασμένοι και εξαντλημένοι β) και οι δύο βρίσκονται παράμερα, στο περιθώριο γ) και οι δύο έχουν χάσει τις πραγματικές τους ιδιότητες: η μάνα της τροφού και ο Σουλιώτης του πολεμιστή.*

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ 2

- *Ο Απρίλης με τον Έρωτα χορεύουν και γελούνε,
Κι όσ' άνθια βγαίνουν και καρποί τόσ' άρματα σε κλειούνε.*

Ο Απρίλης, μήνας της άνοιξης, οπότε ανθίζουν τα περισσότερα φυτά, συμβολίζει την αναγέννηση και την ομορφιά της φύσης, ενώ ο Έρωτας συμβολίζει τη δημιουργία και γενικότερα τη χαρά. Επίσης τα ρήματα χορεύουνε και γελούνε συμπληρώνουν το σκηνικό της γιορτινής ατμόσφαιρας.

Στο στχ. 2, παρατηρούμε τη σύγκριση που εξισώνει τα όπλα με τα άνθη και τους καρπούς(κι όσα'τόσα).Το β' πρόσωπο (σε) στο οποίο απευθύνεται ο ποιητής είναι η ψυχή των πολιορκημένων.

- Λευκό βουνάκι πρόβατα κινούμενο βελάζει,
Και μες στη θάλασσα βαθιά ξαναπετιέται πάλι,
Κι ολόλευκο εσύμιξε με τ' ουρανού τα κάλλη.
Και μες στην λίμνης τα νερά, όπ' έφθασε μ' ασπούδα,
Έπαιξε με τον ίσκιο της γαλάζια πεταλούδα,
Που ευώδιασε τον ύπνο της μέσα στον άγριο κρίνο.
Το σκουληκάκι βρίσκεται σ' ώρα γλυκιά κι εκείνο.
Μάγεμα η φύσις κι όνειρο στην ομορφιά και χάρη,
Η μαύρη πέτρα ολόχρυση και το ξερό χορτάρι.

ΜΑΓΕΜΑ Η ΦΥΣΙΣ ΚΙ ΟΝΕΙΡΟ ΣΤΗΝ ΟΜΟΡΦΙΑ
ΚΑΙ ΧΑΡΗ

Ανάλυση των Εικονών του Ποιήματος

- **1η εικόνα:** παρουσιάζει ένα κοπάδι λευκά πρόβατα και το είδωλο τους πάνω στην επιφάνεια της θάλασσας καθώς ενώνεται με τις ομορφιές του ουρανού, που καθρεφτίζονται κι αυτές στο νερό. Στην εικόνα υπάρχει κίνηση (*κινούμενο*) και ήχος (*βελάζει*). Αξιοσημείωτος είναι ο συσχετισμός των τριών στοιχείων της φύσης, βουνού, θάλασσας και ουρανού, αφού ο ποιητής **παρομοιάζει** το λευκό κοπάδι των προβάτων ως προς το σχήμα του με λευκό βουναλάκι, σχήμα το οποίο καθρεπτίζεται πάνω στα νερά της θάλασσας, σμίγοντας με την ομορφιά του ουρανού.

- **2η εικόνα:** παρουσιάζει μια γαλάζια πεταλούδα, από τη μια να είναι βιαστική και να καθρεφτίζεται στα νερά της λίμνης του Μεσολογγίου και από την άλλη να κοιμάται μέσα σ' έναν ευωδιαστό άγριο κρίνο. (οσφρητική εικόνα).
- **3η εικόνα:** Ένα μικρό και ασήμαντο σκουλήκι σε στιγμές χαράς και ευτυχίας.

- **4η εικόνα:** εδώ έχουμε τα άψυχα της φύσης(μαύρη πέτρα) και τα νεκρά(ξερό χορτάρι), που μετουσιώνονται σε πανέμορφα(ολόχρυσα). Η εικόνα αυτή όπως και η προηγούμενη, υποδηλώνουν ότι και τα πιο απλά, ασήμαντα πλάσματα, όπως το σκουλήκι, ακόμα και τα ανόργανα, όπως η πέτρα και τα χόρτα, τώρα την άνοιξη αποκτούν εξαιρετική ομορφιά, γεγονός που κάνει ακόμη πιο δύσκολα τον αγώνα των πολιορκημένων.

- Σημειώσεις: α) Αξιοπρόσεκτο είναι ότι οι εικόνες δίνονται σε φθίνουσα κλίμακα: από το μεγάλο και το ευρύ στο μικρό και ασήμαντο (από τη εικόνα της θάλασσας-στην εικόνα με το σκουλήκι)
- β) Ο στιχ. 10 αποτελεί την κατακλείδα των εικόνων και δίνει άλλες διαστάσεις στην ομορφιά της φύσης μεταφέροντας την στην σφαίρα του μαγικού και του ονειρικού.
- γ) στις 3 πρώτες εικόνες κυριαρχεί μια κίνηση σε **αντίθεση** με την 4η όπου υπάρχει ακινησία.
- δ) Με όλες αυτές τις εικόνες ο ποιητής αγκαλιάζει όλη την πλάση(ουρανό,γη, θάλασσα), αλλά και το σύνολο των ζώων.

Σκοπός του Ποιητή με την χρήση εικόνων

- *Ο ποιητής με την τεχνική της εικόνας πραγματοποιεί την πρόθεσή του, που είναι παρουσιάζει όλα τα στοιχεία της φύσης να πολιορκούν την ανθρώπινη ψυχή και να την προκαλούν να απολαύσει την ομορφιά της άνοιξης, εγκαταλείποντας τον αγώνα.*

- Με χίλιες βρύσες χύνεται, με χίλιες γλώσσες κραίνει.
Όποιος πεθάνει σήμερα χίλιες φορές πεθαίνει.
- Τρέμ' η ψυχή και ξαστοχά γλυκά τον εαυτό της.

Η ζωή που ξεχύνεται (χύνεται) και μιλάει(κρένει) με πληθωρικό τρόπο καλεί τους Μεσολογγίτες; να την απολαύσουν, εγκαταλείποντας τον αγώνα τους. Μάλιστα τώρα την άνοιξη η ζωή είναι χίλιες φορές πιο όμορφη και επομένως όποιος την εγκαταλείψει πεθαίνει χίλιες φορές! Η γλυκιά αυτή πρόκληση δημιουργεί δίλημμα στη ψυχή των πολιορκημένων ανάμεσα στην απόλαυση της ζωής και τον ηρωικό αγώνα.

Μαθητές που Συντέλεσαν στην δημιουργία

- Σύνθεση Παρουσίασης και Έρεση Πληροφοριών:
- Κατσικαβέλας Πέτρος
- Λάκκας Δημήτριος
- Μάντης Αθανάσιος

- Ερμηνεία Τραγουδιού:
- Μπελθικιώτη Μαρία

Βιβλιογραφία

- https://e-didaskalia.blogspot.com/2019/03/blog-post_233.html